

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

FACTORS AFFECTING PUBLIC PARTICIPATION IN PROMOTING NAWATWITHI OTOP TOURISM COMMUNITY
IN NA THOM DISTRICT, NAKHON PHANOM PROVINCE

ชนิจฐา ชัยบิล * สามารถ อัยกร และ ละมัย ร่มเย็น

Kanittha Chaibin*, Samart Aiyakorn and Lamai Romyen

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

Program in Public Administration, Faculty of Management, Sakon Nakhon Rajabhat University,
Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author: Email: nidchai2517@gmail.com

รับบทความ 8 มิถุนายน 2563 แก้ไขบทความ 29 มิถุนายน 2563 ตอรับบทความ 8 กรกฎาคม 2563 เผยแพร่บทความ มกราคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$)
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า = .412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า = .231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า = .217) และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (มีค่าเบต้า = .162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .811 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ร้อยละ 80.90
4. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐควรจัดส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น สร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย ตามกำลังความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดแสดงวัฒนธรรมและกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน จัดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to investigate public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province, 2) to compare the level of public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community classified by participants' personal characteristics, 3) to explore influences of economic, social, environmental and cultural factors affecting public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community, and 4) to examine guidelines for developing public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community. The samples, obtained through stratified random sampling, consisted of 394 residents in Na Thom District, Nakhon Phanom Province. The research instrument employed for data collection was a set of questionnaires. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Multiple Linear Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. The factors affecting public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province, as a whole were at a high level ($\bar{X} = 3.85$) with all high-level aspects.

2. Public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community as a whole was at a high level ($\bar{X} = 4.04$).

3. Public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community, classified by personal characteristics in terms of educational background, occupation, monthly incomes, and locations of their residences in individual subdistricts, differed as a whole at a statistical significance of .05 level, while gender and age showed no difference. The cultural factor ($\beta = .412$), social factor ($\beta = .231$), environmental factor ($\beta = .217$), and economic factor ($\beta = .162$) significantly influenced on public participation at .05 statistical level. With the predictive coefficient of .811, these factors could be used to correctly predict public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province to 80.90 percent.

4. The guidelines for developing public participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province were proposed as follows: Public sector organizations should considerably increase their performance on encouraging public participation, and build public awareness to see the benefits in making contributions in accordance with their capability, supporting public participation through local culture and activities exhibitions, such as trade fair/exhibition of local products, providing opportunities for public participation to suggest or present new forms of tourism, and offering the trainings for public to improve tourism patterns/models, at the same time increase public involvement.

Keywords: Public Participation, Promotion of Nawatwithi OTOP Tourism Community

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก รัฐบาลของประเทศดังกล่าวจึงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศตนเพิ่มมากขึ้น การกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสมกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งหากประเทศใดมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดีทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้น ๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558, หน้า 1)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดเป็นสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้ผู้คนแวะมาเยี่ยมเยือน ทำให้การ

ท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับความนิยมทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งความนิยมนี้นี้เป็นผลดีแก่ประเทศในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศและท้องถิ่น เผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศ และทำให้ชาวไทยเกิดความภาคภูมิใจในประเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง (ทักษิณ ปิลาวสน์, 2554, หน้า 2) ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยในปี พ.ศ.2560 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย จำนวน 35,591,978 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 1,831,105 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย จำนวน 38,277,300 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,007,504 ล้านบาท รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวกลายเป็นรายได้ที่สำคัญอันดับหนึ่ง สามารถดึงเม็ดเงินจำนวนมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ประกอบกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายประเภท เช่น โรงแรม ที่พัก บริษัททัวร์ ฯลฯ ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และถูกใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการตอบสนองนโยบายและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เช่น ปีการท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) โครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน Visit Bangkok Years อันซีนไทยแลนด์ เส้นทางสุขใจ เป็นต้น มีการพัฒนาเส้นทางธรรมชาติให้มีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงการรณรงค์โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุ และโทรทัศน์ ที่พยายามโน้มน้าวและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน (ทักษิณ ปิลาวสน์, 2554, หน้า 2-3)

ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมามีคำว่า "Community-based Tourism: CBT" การท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ "การท่องเที่ยวโดยชุมชน" เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ ความหมาย ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ เป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการด้านโฮมสเตย์ ที่ต้องมี "ชุมชน" เป็นส่วนประกอบสำคัญ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน" โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ (ณัฐินี ทองดี, 2560, หน้า 8) โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่กำลังได้รับความนิยมและพูดถึงมากที่สุดในปัจจุบัน โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 9,328,118 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ระยะยาว (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561, หน้า 5) สำหรับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถูกขับเคลื่อนพัฒนาประเทศตามโครงการ "ไทยนิยม ยั่งยืน" จากการที่รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เพื่อให้ขายสินค้าได้ อีกทั้งยังมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล โดยต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตด้านการขายสินค้า OTOP ออกจากชุมชน สู่รายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการจำหน่ายสินค้าอยู่ในชุมชนจากการท่องเที่ยว มีการใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็น

รายได้ รวมทั้งทำให้มีคุณค่าเพียงพอ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยรอบ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561, หน้า 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เพราะเมื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวย่อมได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสะดวกรวดเร็วและไม่ขัดแย้งกัน อีกทั้งยังง่ายต่อชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (อรรถกร จิตกุล, 2560, หน้า 2)

จังหวัดนครพนม เป็นกลุ่มจังหวัดทางลุ่มแม่น้ำโขง อยู่แถบอีสานตอนบน ประกอบด้วย เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี จังหวัดนครพนมเคยเป็นอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองมาก่อน จึงมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจอยู่มาก และยิ่งปัจจุบันนี้จังหวัดนครพนมเป็นจุดผ่านแดนไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง อีกทั้งยังมีความเจริญในหลาย ๆ ด้าน มีการคมนาคมสะดวกและมีสนามบิน ซึ่งช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดได้เป็นอย่างดี จึงถือว่าจังหวัดนครพนมเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยว (Nakhon Phanom Travel) อีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย (<http://www.paiduaykan.com/province/Northeast/nakhonphanom/nakhonphanom.html>, 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562) โดยในปี พ.ศ. 2559 นายสมชาย วิทย์ดำรง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ได้ประกาศให้จังหวัดนครพนมเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยมีนโยบาย “สามที่สุด สู่สุขที่สุด” อันประกอบด้วย 1) ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด พระธาตุพนม และพระธาตุประจำวันเกิด 2) สวยที่สุด สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) และ 3) งามที่สุด วิวที่ศรียริมฝั่งโขง ทั้งยังมีแรงศรัทธาต่อองค์พระศรีสัตนาคราชที่ส่งผลให้ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในจังหวัดนครพนมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกอำเภอในเขตจังหวัดนครพนมได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัด (<http://www.paiduaykan.com/province/Northeast/nakhonphanom/nakhonphanom.html>, 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562)

อำเภอนาทม เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม เดิมทีเป็นตำบลหนึ่งในกิ่งอำเภอนาทมอานวย ก่อนที่จะโอนไปขึ้นกับอำเภอบ้านแพง ตำบลนาทมตั้งขึ้น ในราวปี พ.ศ. 2310 ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาทมในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 และได้ยกฐานะเป็นอำเภอในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ท้องที่อำเภอนาทมประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาทมทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองซน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองซนทั้งตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนเตย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดอนเตยทั้งตำบล อำเภอนาทมแม้จะเป็นอำเภอขนาดเล็กแต่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ คนในชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย เป็นกันเอง มีการสืบทอดภูมิปัญญาแขนงต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับอำเภอ นาทมมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวชุมชนเกษตรกรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) ซึ่งผู้ดูแลหรือเป็นเสมือนเจ้าของก็คือประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไร เพราะทรัพยากรทุกอย่างต้องมีข้อจำกัดในการใช้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการใช้อย่างยั่งยืน และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และควรทำอย่างไร เมื่อ "ชุมชน" กลายเป็น "สินค้า" หรือ "เครื่องมือ" ที่เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ในขณะเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำลายและละเลยค่านิยมอย่าง ยิ่ง เหมือนกับการที่ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึงอยู่ตลอดเวลา ในการที่รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาใด ๆ จึง "ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นอันดับแรก และชุมชนต้องได้รับประโยชน์" อยู่เสมอ (การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน <https://www.ldm.in.th/cases/5036>, 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม ได้มีการดำเนินงานตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยมีหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 3 หมู่บ้าน คือ 1. บ้านสามแยก หมู่ที่ 4 ตำบลหนองซน 2. บ้านโคกสี หมู่ที่ 8 ตำบลดอนเตย และ 3. บ้านนาทม หมู่ที่ 15 ตำบลนาทม โดยทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวว่าเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เน้นการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ พักโฮมสเตย์ สัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน การเยี่ยมชมฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การทอผ้าไหมมัดหมี่ และผ้าไหมสีธรรมชาติ การทำไม้กวาด ล้อมรสาหารพื้นถิ่น และเลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึก สินค้า OTOP เด่นของชุมชน และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดนครพนม แม้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จะยังไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากเท่าใดนัก เมื่อเทียบกับพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนครพนม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ซึ่งต้องใช้

เวลาในการเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการฯ ตลอดจนสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย จึงถือเป็นเรื่องสำคัญ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหิน, 2561)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นจากความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ดังนั้น ถ้าชุมชนไม่เข้มแข็งก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่มั่นคงและไม่ก้าวหน้า ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องนำรายได้กลับคืนสู่ชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งงานวิจัยของ กมลวรรณ บวรรุ่งสิริกุล (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดโบราณคดีศึกษาตลาดโก้งโค้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกเข้าร่วมการประชุม เมื่อมีวาระการประชุมทุกเดือน ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ตลาดส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกเข้าร่วมการประชุม เพื่อรับฟังปัญหาของสมาชิกนำมาปรับปรุงตลาด และผู้นำชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการเป็นผู้ประสานงานรับฟังปัญหาจากสมาชิก เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงการบริหารตลาดให้เหมาะสมต่อไป และ ศิริพร รักเกียรติ (2558) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความเชื่อมโยงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น การวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยใช้ทักษะความชำนาญ เพื่อดำเนินการพัฒนา และการร่วมกันวางแผนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการร่วมกันวางแผนเพื่อการพัฒนาและนำทุนทางธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น และ Kontogeorgopoulos, Churyen, and Duangsaeng (2015) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งในด้านการวางแผนและการพัฒนาเป็นหลักสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นรากฐานให้ภาคชุมชนสามารถดำเนินงานและดำเนินชีวิตควบคู่กับการทำการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการลดผลกระทบทางลบให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความสมดุลและความยั่งยืน

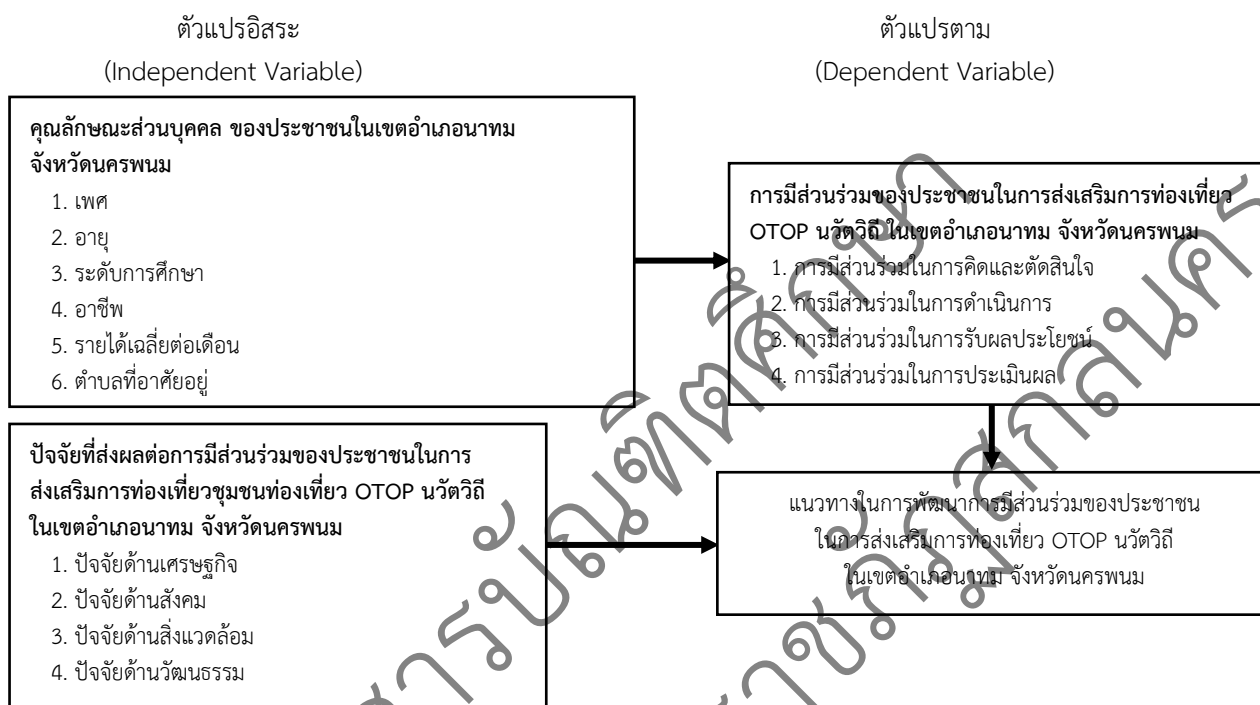
การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตโดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมาย (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2553, หน้า 36) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญและมีความสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม” เพื่อจะทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ตลอดจนศึกษาว่ามีปัจจัยสภาพแวดล้อม อันประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม ซึ่งผลที่ได้รับจะมีความจำเป็นต่อการนำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนให้มีความยั่งยืนเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และชุมชน รวมทั้งชุมชนอื่น ๆ ที่มีความสนใจหรืออยู่ในช่วงเริ่มต้นดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถนำข้อมูลและผลการศึกษาไปใช้เป็นแบบจำลองต้นแบบและประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหิน จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำประเภทของปัจจัยสภาพแวดล้อมของ Jones (1974) และแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143-158) กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143-158) และระดับขั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1980, pp. 219-222) อ้างถึงใน ธีรวิทย์ บุรีกุล, 2551, หน้า 8) มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อตอบคำถามของการวิจัย และกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 23,335 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม)
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1973, p. 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2557, หน้า 26)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .785

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอนาทม ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน ในตำบลต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ร้อยละ (Percentage) (2) ค่าเฉลี่ย (Mean) (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (2) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's-Coefficient) (Alpha Coefficient Method อ้างถึงใน นพพร ชนะชัยพันธ์, 2550, หน้า 19)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ t-test และ F-test เมื่อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)
4. การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มมาสังเคราะห์ประเด็นเนื้อหาและนำเสนอเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายด้าน

ด้านที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	3.65	0.74	มาก	3
2	ปัจจัยด้านสังคม	4.12	0.84	มาก	1
3	ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	3.58	0.70	มาก	4
4	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	4.05	0.59	มาก	2
รวม		3.85	0.63	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.05$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.65$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายด้าน

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1	การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	4.11	0.64	มาก	1
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.07	0.65	มาก	3
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.91	0.77	มาก	4
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.09	0.76	มาก	2
รวม		4.04	0.66	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.09$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.07$) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตาราง 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ข้อสมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ	ปฏิเสธ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ	ปฏิเสธ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา	ยอมรับ
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ	ยอมรับ
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ยอมรับ
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำบลที่อาศัยอยู่	ยอมรับ

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	FAC ₁	FAC ₂	FAC ₃	FAC ₄	TFAC	PAR ₁	PAR ₂	PAR ₃	PAR ₄	TPAR
Mean	3.65	4.12	3.58	4.05	3.85	4.11	4.07	3.91	4.09	4.04
FAC ₁	1	.647**	.629**	.633**	.638**	.633**	.624**	.648**	.631**	.608**
FAC ₂		1	.608**	.621**	.619**	.644**	.694**	.641**	.603**	.627**
FAC ₃			1	.625**	.650**	.642**	.667**	.631**	.606**	.639**
FAC ₄				1	.674**	.650**	.617**	.671**	.687**	.639**
TFAC					1	.694**	.631**	.656**	.640**	.692**
PAR ₁						1	.681**	.669**	.632**	.622**
PAR ₂							1	.689**	.649**	.642**
PAR ₃								1	.641**	.618**
PAR ₄									1	.648**
TPAR										1

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TPAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .692$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (PAR₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .694$)
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (PAR₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .631$)
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR₃) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .656$)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR₄) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .640$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TPAR) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .692$) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อแรงในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ (r) ไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง จึงไม่มีปัญหาเรื่องภาวะพหุสัมพันธ์ร่วม จึงสามารถนำไปวิเคราะห์หาการถดถอยพหุคูณได้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	t	P-value
(Constant)	.189	.106		1.788	.075
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	.145	.028	.162	5.201	.000*
ปัจจัยด้านสังคม	.180	.034	.231	5.322	.000*
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	.204	.031	.217	6.576	.000*
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	.458	.044	.412	10.365	.000*
$R^2 = .811$, $R^{2Adj} = .809$, $F = 418.125$, $Sig = .000^{**}$					

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า = .412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า = .231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า = .217) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า = .162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .811 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

5. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่ ควรที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนัก ให้ประชาชนมีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐควรที่จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน รวมทั้งควรที่จะมอบเกียรติบัตร ชมเชย ผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors) ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจทัศนคติความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ย่อมแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น การศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่ต่างกัน และมีอิทธิพลต่อความต้องการทัศนคติและค่านิยมของบุคคลทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินตรา สะพุ่ม (2560) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา: เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชาติ บหมสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขง ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนตลาดฝั่งโขง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า = .412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า = .231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า = .217) และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (มีค่าเบต้า = .162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .811 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินตรา สะพุ่ม (2560) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา: เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กับปัจจัยสภาพแวดล้อมและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยว พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง ยกเว้นปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ (2558) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจกรรมของเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันแรก คือ ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ความโปร่งใส ภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเสริมสร้างพัฒนา และส่งเสริมให้ความรู้ต่อประชาชน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยการปรับสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เพื่อเอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยการชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเสริมสร้างพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยการส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน ให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การรณรงค์ส่งเสริม และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ

แนวทางเพื่อจัดระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า 60 ปี กลุ่มที่มีการศึกษามากกว่าปริญญาตรีกลุ่มผู้มียาได้ระดับปานกลาง และกลุ่มภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านเศรษฐกิจมากที่สุด เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม น้อยที่สุด

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นโดย ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพื่อนำไปพัฒนาให้ตรงต่อความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ เช่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของ การจัดการท่องเที่ยวเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางเสริมสร้างการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

2.5 ควรศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ บวรรุ่งสิริกุล. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดโบราณ กรณีศึกษาตลาดไถ่ไค้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์ บธ.ม. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2561). *คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2562 (Tourism Statistics 2019)*. กรุงเทพฯ: กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ณัฐินี ทองดี และกนก บุญศักดิ์. (2560). *การจัดการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ชี มูล เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวประเทศไทย ลาว และเวียดนาม*. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 9(2), 122-137.
- ทักษิณ ปิลาวาส. (2554). *ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

- ชนชาติ ปทุมสวัสดิ์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขง ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัยสถาบันรัชต์ภาคย์.
- นพพร ณะชัยขันธุ์. (2550). สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- ศิริพร รักษ์เจริญ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ร.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด ศรีสิงห์. (2558). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สุจินตรา สะพุ่ม. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา: เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อรรถกร จิตกุล. (2560). บทบาทของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ กรณีศึกษาชุมชนวนอุทยาน เขาคระโดง. บุรีรัมย์: รายงานการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อรุณ จิรวรรณกุล. (2557). สถิติในงานวิจัย เลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- ออนไลน์. (2563). ที่เที่ยวจังหวัดนครพนม. เข้าถึงได้จาก <http://www.paiduaykan.com/province/Northeast/nakhonphanom/nakhonphanom.html>. 28 กุมภาพันธ์ 2563.
- ออนไลน์. (2563). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. เข้าถึงได้จาก <https://www.ldm.in.th/cases/5036>. 28 กุมภาพันธ์ 2563.
- Jones, A. P. (1974). Organizations Climate: A Review of theory and research. *Psychological Bulletin*, 81, 1096-1112.
- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A., & Duangsaeng, V. (2014). Success factors in community- based tourism in Thailand: The role of luck, external support, and local leadership. *Tourism Planning and Development*, 11(1), 106-124.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork: Harper and Row Publication.